

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 octombrie 2023

Curtea Supremă de Justiție

mun. Chișinău

Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,

Judecători – Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu, Talpă Boris și Miron Aliona,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central, Sîrbu Lilia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2023, în cauza penală în privința lui

Chihai Eugeniu XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și locuitor al XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 16.04.2021–27.07.2022;

Instanța de apel: 29.09.2022–02.02.2023;

Instanța de recurs: 02.05.2023–24.10.2023.

Asupra recursului în cauză, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 27 iulie 2022, s-a încetat procesul penal de învinuire a lui Chihai Eugeniu XXXXX, în comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 152 alin. (1); art. 287 alin. (1); art. 186 alin. (2) lit. d); art. 186 alin. (2) lit. c), d); art. 186 alin. (2) lit. d); art. 186 alin. (2) lit. b), c), d); art. 186 alin. (2) lit. b), c), d); art. 186 alin. (2) lit. b), c), d); art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, în temeiul art. 1 și art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în vigoare la 31 decembrie 2021.

Solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul lui Chihai Eugeniu XXXXX în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată, s-a admis.

S-a încasat din contul inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de **2 294,00 lei** (două mii două sute nouăzeci și patru lei, 00 bani).

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Novițchi Viorel XXXXX, însă în privința acestuia hotărârile nu se contestă cu recurs.

1.1. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Chihai Eugeniu XXXXX la 29.02.2020, aproximativ ora 21:00, aflându-se în domiciliul propriu, situat în r-nul Leova, or. Iargara, str. Nekrasov, nr. 41, având scopul vătămării integrității corporale, în rezultatul unui conflict, intenționat, i-a aplicat cetățeanului Crăciun Ion XXXXX o lovitură cu pumnul în regiunea capului și multiple lovituri cu picioarele în regiunea toracelui.

În continuare, Chihai Eugeniu l-a condus pe Crăciun Ion din gospodăria proprie până în apropierea râului Tigheci. În preajma gospodăriei menționate, unde Chihai Eugeniu continuându-și acțiunile violente, i-a aplicat multiple lovituri cu pumnul și picioarele în regiunea capului și corpului. În rezultatul acțiunilor violente ale lui Chihai Eugeniu, cetățeanului Crăciun Ion i-au fost provocate, conform Raportului de expertiză judiciară nr. 202013D0034 din 31.03.2020, traumă contuză a toracelui manifestată prin fractura coastelor V, VII pe stânga cu compresie pe linia axială anterioară și axială medie cu echimoză a țesuturilor moi în jur. Traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală în regiunea fronto-temporală bilateral, zigomatică bilateral, creasta nasului escoriații, echimoză în jurul ambilor ochi cu trecere pe nas, hemoragie sclera ochiului drept, plagă a mucoasei obrazului și buzei inferioare pe dreapta în jur hemoragie, tumifiere și echimoză a țesuturilor moi a regiunii mastoidiene pe stânga, pe suprafața anterioară a articulației radio-carpale pe stânga escoriație, leziuni care condiționează după sine dereglarea sănătății de lungă durată și se califică ca vătămare corporală medie.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu au fost încadrate juridic în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, adică *vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

Tot el, la 14.03.2020 în jurul orei 17:30, aflându-se în stradă în or. Iargara, pe strada Nekrasov, fiind în stare de ebrietate, având scopul de a încălca grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, fără motiv, s-a apropiat din spate de cet. Hadji Natalia XXXXX care mergea pe stradă, i-a pus piedică în rezultatul căreia ultima a căzut și acesta, i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele în regiunea feței și corpului, concomitent ținând-o la sol și exprimându-se cu cuvinte necenzurate. În procesul aplicării violenței de către Chihai Eugeniu, cet. Hadji Natalia XXXXX a reușit să se elibereze, fugind de la locul conflictului, însă a fost ajunsă de către Chihai Eugeniu, care continuându-și acțiunile violente în scopul de a încălca grosolan ordinea publică, în prezența mai multor persoane, fără motiv, exprimându-se cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat în continuare părții vătămate, multiple lovituri cu pumnii și picioarele în regiunea feței și corpului. În vederea curmării acțiunilor huliganice ale lui Chihai Eugeniu a intervenit cet. Șocolodchina Olga. În rezultatul acțiunilor violente ale lui Chihai Eugeniu, cetățencei Hadji Natalia XXXXX i-au fost provocate conform Raportului de expertiză judiciară nr. 202022D0052 din 18.04.2020, echimoze: în jurul ochiului stâng cu hemoragie în sclera ochiului stâng, lateral a unghiului, echimoze în regiunea pectorală stânga, fesa stingă, care au fost produse în urma acțiunii traumatice a unui obiect contodont-dur, posibil în circumstanțele și timpul indicat în ordonanță. Leziunile corporale menționate nu generează dereglare a sănătății mai mult de 6 zile și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, huliganismul, adică *acțiunile intenționate care încalcă grosolan*

ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Tot el, la 09.06.2020, în jurul orelor 04.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se în ograda ce aparține cet. Rusu Vasile XXXXX situată pe str. XXXXX, a sustras pe ascuns două anvelope cu dimensiunile R 14, 185/65, la prețul uneia de 530 lei, două jante la prețul uneia de 150 lei, opt șuruburi la prețul unuia de 30 lei, cauzând părții vătămate Rusu Vasile XXXXX, prejudiciu material considerabil în sumă totală de 1 600 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, la 09.06.2020, în jurul orelor 22.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, a pătruns în ograda ce aparține cet. Orlenco Iurie XXXXX situată în or. XXXXX, de unde pe ascuns a sustras un fereastră electric de model „Black Decker”, la prețul de 4 000 lei, cauzând părții vătămate Orlenco Iurie XXXXX, prejudiciu material considerabil.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, după indicii calificativi furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, la 28.07.2020, în jurul orelor 22.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se în stradă, a sustras pe ascuns, din fața gospodăriei situate în or. XXXXX, o bicicletă de model „Texo Freestyle” ce aparține cet. Sîrbu Ion XXXXX, la prețul de 2 000 lei, cauzând părții vătămate Sîrbu Ion Vitalie un prejudiciu material considerabil.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin.(2), lit. d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, la 28.08.2020, în jurul orelor 03.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă, împreună cu Novițchi Viorel Ion, a pătruns în casa de locuit ce aparține cet. Graur Ana XXXXX situată în or. XXXXX, de unde a sustras pe ascuns un televizor de model „JVC”, la preț de 1 000 lei, o căldare din metal la preț de 100 lei, un fierbător electric la preț de 100 lei, o butelie de gaz la preț de 700 lei, un rezervor din aluminiu la preț de 200 lei, cauzând astfel părții vătămate Graur Sergiu XXXXX prejudiciu material considerabil în sumă totală de 2 100 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. b),c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, la 12.10.2020, în jurul orelor 03.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă, împreună cu Novițchi Viorel Ion, a pătruns în gospodăria ce aparține cet. Colomeț Stepanida XXXXX, situată în or. XXXXX, unde din garaj a sustras un zdrobitor de struguri la preț de 1 000 lei și din ograda gospodăriei a sustras o presă de struguri la preț de 1 200 lei, cauzând părții vătămate Colomeț Stepanida XXXXX, prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 2 200 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. b),c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere și alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, la 28.10.2020, în jurul orelor 02.00, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă, împreună cu Novițchi Viorel XXXXX, a pătruns în casa părintească a cet. Covic Veronica Ion, situată în or. XXXXX, de unde a sustras un aspirator de model „Dirt Devii” la prețul de 15 00 lei, un cuptor cu microunde de model „LG” la prețul de 1 200 lei, un cuptor electric de model „Saturn” la preț de 500 lei, 2 plite de gaz la prețul uneia de 200 lei în total 400 lei, o butelie de gaz la prețul de 500 lei, o butelie de gaz cu volumul de 5 litri, la prețul de 100 lei, un ciocan demolator de model „Makita” la preț de 1 000 lei, o motocoasă la preț de 1 500 lei, cauzând părții vătămate Covic Veronica XXXXX prejudiciu material considerabil în sumă totală de 6 700 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere și alt loc pentru depozitare, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Tot el, în perioada de timp cuprinsă între 28.11.2021 și 03.12.2020, data și ora exactă nu a fost stabilită, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin înțelegere prealabilă, împreună cu Novițchi Viorel XXXXX, a pătruns în subsolul casei Custurov Valentina XXXXX, situată în or. XXXXX, de unde au sustras bunuri în valoare totală de 5 020 lei, cauzând părții vătămate Custurov Valentina XXXXX prejudiciu material considerabil în sumă totală de 5 020 lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX au fost încadrate juridic în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, furtul, adică *sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia a declarat apel **procurorul în Procuratura raionului Leova, Buzilă Vasile**, care a solicitat casarea acesteia, în partea ce ține de încetarea procesului penal de învinuire a lui Chihai Eugeniu XXXXX în comiterea infracțiunilor incriminate, rejudecarea cauzei penale cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Chihai Eugeniu XXXXX să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, art. 186 alin.(2), lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, și ținând cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod procedură penală, să-i fie stabilită acestuia următoarele pedepse:

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 152 alin. (1) Cod penal (episodul din 29.02.2020) – 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal (episodul din 14.03.2020) – 1 an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal (episodul din 09.06.2020) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal (episodul din 09.06.2020) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal (episodul din 28.07.2020) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (episodul din 28.08.2020) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (episodul din 12.10.2022) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (episodul din 28.10.2022) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal (episodul din 28.11.2022) – 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită o pedeapsă definitivă de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și absolvirea inculpatului Chihai Eugeniu XXXXX de la executarea sancțiunii în baza art. 107 alin. (1) Cod penal și Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. În rest, sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea apelului înaintat, apelantul a indicat că instanța de fond, în dispozitivul sentinței din 27.07.2022 nu l-a recunoscut vinovat pe Chihai Eugeniu XXXXX de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 152 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, dar a încetat procesul penal în temeiul art. 1 și art. 2 a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 deoarece adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic, corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art. 107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2023, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1. Pentru a se pronunța în sensul dat, instanța de apel a făcut referință la prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevăd că termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Prin urmare, a considerat că apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Leova, Buzilă Vasile este depus în termen, având în vedere că, partea dispozitivă a sentinței a fost pronunțată la data de 27 iulie 2022, (vol. V, f.d. 207-221), sentința motivată fiind expediată în

adresa participanților la proces la data de 04 august 2022 (vol. V, f.d. 222), iar apelul a fost depus **la data 16 august 2022** (vol. V, f.d. 241-248).

Pe marginea argumentelor formulate de către partea acuzării, instanța de apel a notat că în procesul de examinare a cauzei, la orice etapă, inculpatul este în drept să realizeze prezumția nevinovăției printr-un acord în scris, să solicite încetarea procesului penal în privința lui în baza art. 2 Legea nr. 243 din 24.12.2021 și să evite condamnarea, adică emiterea sentinței de condamnare și consecințele nefavorabile legate cu acesta. Cererea poate fi depusă de către inculpat atât în ședința preliminară, cât și după numirea cauzei spre judecare și chiar la utilizarea căii de atac cu apel, prevăzută în scopul desfășurării unei noi cercetări judecătorești în fapt și în drept a cauzei (art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală), unde figurantul cauzei își păstrează statutul de inculpat (art. 65 alin. (3) p. 1) și art. 466 Cod de procedură penală).

Instanța de judecată este obligată să examineze cererea inculpatului privind încetarea procesului penal, după care, în camera de deliberare va emite sentința de încetare a procesului penal. În acest caz, la adoptarea hotărârii privind încetarea procesului penal, nu va fi analizat obiectul probării.

Reieșind din circumstanțele menționate mai sus, instanța nu a susținut argumentele procurorului invocate în cererea de apel, și nu a considerat necesar de a emite o nouă hotărâre prin care să-l recunoască pe Chihai Eugeniu culpabil în comiterea infracțiunilor incriminate, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei în sensul Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central, Sîrbu Lilia, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului se invocă faptul că decizia instanței de apel, în partea ce ține de menținerea sentinței instanței de fond de încetare a procesului penal în privința lui Chihai Eugeniu în legătură cu aplicarea amnistiei este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În concret, acuzatorul de stat face referire la secțiunea 1 a Capitolului III al Titlului II al Părții Speciale al Codului de procedură penală, unde se identifică trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptate de către instanțele de judecată la finalizarea examinării unei cauze penale și anume:

- sentințe de condamnare (art.389 Cod de procedură penală);
- sentințe de achitare (art. 390 Cod de procedură penală);
- sentințe de încetare a procesului penal (art. 391 Cod de procedură penală).

La caz, constatăm că soluția care putea a fi adoptată la finalizarea examinării cauzei nominalizate, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală – cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal.

Cât privește adoptarea unei sentințe de încetare a procesului pe motivul intervenirii amnistiei, așa cum au procedat instanțele judecătorești în cazul dat, aplicarea amnistiei cu

emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală.

Cu atât mai mult, adoptând o soluție de încetare a procesului penal instanța de judecată nu poate determina și constata din punct de vedere juridic corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de către inculpat și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală, fapt ce contravine prevederilor art. 107 Cod penal, 285 alin. (2), 275 pct. 4) Cod de procedură penală și Legii nr. 243 din 24.12.2021.

Emiterea unei hotărâri de încetare a procesului penal pe motivul aplicării amnistiei este exclusă și de prevederile art. 107 alin. (1) Cod penal, care stabilesc că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei. Astfel, consideră recurentul că pe caz urma să fie constatată vinovăția inculpatului Chihai Eugeniu în comiterea faptei incriminate, cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu era posibil în cazul încetării procesului penal.

5. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Concomitent, Legea nr. 246 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (*modificarea cadrului normative conexe reformei Curții Supreme de Justiție*) a intrat în vigoare la data de 01.09.2023.

Potrivit conținutului art. XI alin. (3) al Legii nr. 24, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Astfel, recursul declarat de către inculpat, urmează a fi examinat în baza temeiurilor anterioare, întrucât acesta a fost declarat până la data de 01.09.2023.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Completul de judecată menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Coraportând decizia instanței de apel, la rigurile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală enumerate supra, se atestă că instanța de apel nu a ținut cont pe deplin de aceste cerințe și a comis următoarele erori de drept.

În corespundere cu prevederile art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului împotriva sentinței este de **15 zile de la data pronunțării sentinței integrale**, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Raportând cele expuse supra la cazul supus judecării, instanța de recurs reține că sentința Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 27 iulie 2022, în cauza penală în privința lui Chihai Eugeniu XXXXX a fost pronunțată la 27 iulie 2022. Potrivit materialelor cauzei, rezultă că în cadrul ședinței de judecată din 27 iunie 2022, unde după finalizarea dezbaterilor judiciare, instanța a anunțat că deliberarea și pronunțarea sentinței va avea loc la data de 27 iulie 2022. În cadrul ședinței din 27.06.2023 a fost prezent inclusiv și procurorul din Procuratura raionului Leova, Buzilă Vasile, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din prima instanță (vol. V, f.d. 202, 206 verso).

Însă, la 16 august 2022, procurorul în Procuratura raionului Leova, Buzilă Vasile a declarat apel, prin care a solicitat casarea sentinței, în partea încetării procesului penal în privința lui Chihai Eugeniu învinuit în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, art. 287 alin. (1) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, rejudicarea cauzei cu stabilirea unei pedepse pe fiecare episod în parte, cu liberarea de la executarea pedepsei în temeiul art. 107 alin. (1) Cod penal și Legii nr. 243 din 24.12.2021 (vol. V, f.d. 248), fără a indica în cererea de apel, careva motive întemeiate, ce ar constitui temei de repunere în termen a apelului.

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate în aspectul dat, se atestă următoarea constatare a instanței de apel: *Potrivit prevederilor art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală al RM, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.*

Colegiul judiciar, consideră că apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Leova, Buzilă Vasile este depus în termen, având în vedere că, partea dispozitivă a sentinței a fost pronunțată la data de 27 iulie 2022, (vol. V, f.d.207-221), sentința motivată fiind expediată în adresa participanților la proces la data de 04 august 2022 (vol. V, f.d.222), iar apelul a fost depus la data 16 august 2022. (vol. V, f.d. 241-248).

Statuând asupra termenului de declarare a apelului, Completul de judecată ajunge la concluzia că instanța ierarhic inferioară, nu a stabilit dacă întârzierea a fost determinată de careva motive întemeiate, în sensul rigorilor prescrise la alin. (1) al art. 403 Cod de procedură penală, or în acord cu prevederile art. 230 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, termenele în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În acest context, este necesar de a sublinia că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter

imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Subsidiar, momentul de la care începe să curgă termenul de atac este clar reglementat de lege, și anume, **cel al pronunțării hotărârii integrale** – nu numai pentru că astfel este reglementată cea mai eficace modalitate de luare la cunoștință a celor hotărâte de instanță, dar și pentru că acest moment este punctul de plecare al unui termen, a cărui depășire duce la decăderea părților din dreptul de a folosi o cale de atac.

În hotărârea CtEDO Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007, Curtea a reiterat că recurentul trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a contesta în termenul legal hotărârea primei instanței, fapt însă ignorat de acesta, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

În consecință, Completul de judecată ajunge la concluzia că instanța de apel pripit a statuat asupra termenului de declarare a apelului în prezenta cauză penală, și având în vedere că eroarea vizată nu poate fi corectată de către instanța de recurs, în asemenea caz, se impune soluția admiterii recursului, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual penale asupra tuturor circumstanțelor cauzei și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în corespundere cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central, Sîrbu Lilia, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2023, în cauza penală în privința lui **Chihai Eugeniu XXXXX**, și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Miron Aliona